

З 2005 по 2014 рік було укладено 48 інфраструктурних угод сукупною вартістю 61 млрд. дол. США. Проте, успішно реалізованими були 40 угод, сумарна вартість яких становила 39 млрд. дол. США. Найбільш продуктивним став 2012 р., впродовж якого було успішно впроваджено 9 угод у сфері державно-приватного партнерства [4].

Як показує світова практика, основою для ефективного функціонування державно-приватного партнерства є стабільна політика держави та чітка позиція уряду. Загалом у розглянутих країнах більш успішними є великомасштабні проекти, спрямовані в першу чергу на розвиток соціальної інфраструктури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Р. Хусаїнов *Моделі державно-приватного партнерства: закордонний досвід та перспективи для України* [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/279446643_Modeli_derzavnoprivatnogo_partnerstva_zakordonnij_dosvid_ta_perspektivi_dla_Ukraini_Modeli_gosudarstvenno-castnogo_partnerstva_zarubeznoj_opyt_i_perspektivy_dla_Ukrainy.

2. Дутко Н. Г. *Європейський досвід державно-приватного партнерства* [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://academy.gov.ua/ej/ej11/txts/10dngdpv.pdf>.

3. *French PPP Market* [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.gpmfirst.com/books/principles-project-finance/public-private-partnerships-france>.

4. *US Infrastructure Public-Private Partnerships: Ready for Takeoff?* [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://harvardkennedyschoolreview.com/us-infrastructure-public-private-partnerships-ready-for-takeoff>.

ОЛЕКСАНДР МІНЕНОК

Науковий керівник:

К.е.н. доц. Кривоус В. Б.

ВПЛИВ ТНК НА РОЗВИТОК ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Транснаціональні корпорації (ТНК) як основа світового господарства формують сучасний і майбутній дизайн міжнародних економічних відносин в умовах глобалізації. Вони сприяють створенню єдиної економічної цілісності, так як є суб'єктами світової економіки, носіями ПП, прогресивних технологічних знань, управлінського досвіду, є учасниками світових політичних процесів, основними гравцями на міжнародних ринках капіталів, товарів, послуг, робочої сили. Ця квінтесенція і забезпечує ТНК конкурентоспроможність в умовах глобалізації та геоекономічних викликів.

Транснаціональна корпорація за визначенням ЮНКТАД – це підприємство, що об’єднує юридичних осіб будь-яких організаційно-правових форм і видів діяльності в двох чи більше країнах і проводить єдину політику та загальну стратегію завдяки одному або декільком центрам прийняття рішень [1]. Саме ТНК є основним структурним елементом економіки розвинутих країн світу. Крім того, без цієї провідної сили, яка перетворила світову економіку в міжнародне виробництво, неможливий процес розширення і поглиблення виробничих зв’язків між підприємствами різних країн; оптимальне розміщення підприємств у різних країнах, акумулювання капіталу в рамках всієї системи ТНК, інформаційна обізнаність про кон’юнктуру товарних, валютних і фінансових ринків у різних країнах, обумовлена сучасними інтеграційними змінами виробництва і збуту, підтримка високої репутації, технічне переоснащення, НДДКР, інноваційні проекти.

За даними ООН зараз у світі існує більш як 65 тис. ТНК, що контролюють понад 850 тис. афільованих зарубіжних компаній по всьому світу, у яких задіяно більш як 74 млн. чол. Зокрема, понад 80% материнських компаній і майже 33% афільованих розміщені в промислово розвинутих державах. На країни, що розвиваються, припадає до 19,5 і майже 50% відповідно, на країни з перехідною економікою – приблизно 0,5 і 17%. Географічна структура ТНК у розрізі регіонів світу відображена у табл. 1.

Таблиця 1

Географічна структура ТНК на поч. XXI ст. [2]

	Регіон	Країна	%		
Високорозвинені країни	Країни ЄС	Франція	8	53	78
		Німеччина	6		
		Іспанія	10		
		Великобританія	8		
		Швеція	4		
		Данія	2		
		Португалія	2		
		Італія	4		
		Люксембург	3		
		Австрія	2		
		Інші країни ЄС	4		
	Інші розвинені країни	США	14	25	
		Канада	6		
		Австралія	3		
Інші		2			
Країни, що розвиваються	Африка		2	2	20
	Латинська Америка	Мексика	2	2	
	Азія й Океанія	Гонконг	5	16	
		Сінгапур	3		
		Малайзія	3		
		Кувейт	2		
		Інші з Азії	3		
Східна Європа	Росія	2	2	2	

ТНК можна поділити на інтернаціональні, багатонаціональні (мультинаціональні) й глобальні. Усі вони багатогалузеві із диверсифікованою діяльністю. Зокрема, кожна із 500 найбільших ТНК має свої підрозділи в 11

галузях, а найпотужніші – в 30-50 галузях промисловості. У групі 100 провідних промислових компаній Великобританії багатогалузевих 96, Італії – 90, Франції – 84, Німеччини – 78.

Ступінь впливу ТНК на розвиток глобалізаційних процесів характеризується питомою вагою активів, продажів, інвестицій, рівня технологічності виробництва. Наприклад, питома вага активів зарубіжних філій ТНК Німеччини збільшилась за останні роки у два рази. ТНК США, Японії зосередили за кордоном 1/3 – 1/4 своїх активів. Прямі інвестиції, як форма вивозу капіталу ТНК, перевищує 3 трлн. дол. Великий внесок роблять ТНК у створення передових технологій, НДДКР. В становленні позицій ТНК важливе місце посіла «інформаційна революція», представлена системами телекомунікації, відкриваючи простір для ведення бізнесу в світовому масштабі та посилюючи процеси інтернаціоналізації і глобалізації через усунення технологічних та комунікаційних бар'єрів.

Однак, сьогодні серед українських компаній важко знайти ТНК, що відповідає критеріям ООН (річний оборот понад 1 млрд. дол., наявність філій у 6 країнах, частка зарубіжних активів повинна складати 25-30% у загальній вартості всіх активів компанії, 1/3 – 1/5 всього обороту компанії – це реалізація за межами країни-резидента).

Таким чином, ТНК беруть участь в перезавантаженні економіки країн-реципієнтів, в глобальних процесах переділу світового ринку. Транснаціональний капітал створив нову систему міжнародних відносин, що призвела до утворення наддержавних інститутів управління. ТНК активно впливають на процеси глобалізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. *United nations conference on trade and development / World Investment Report / Transnational Corporations and Export Competitiveness [Електронний ресурс]. Washington 2011. – Режим доступу: http://archive.unstad.org/ru/docs/tdxiii_report_su.pdf.*

2. *Number of parent corporations, by region and economy, latest available year, UNCTAD [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unctad.org/Sections/ditedir/docs/WIRIIweb%20tab%2034.pdf>.*

3. *Є. М. Терехов, О. В. Прокопенко. Вплив транснаціональних корпорацій на розвиток національних економічних систем / Вісник СумДУ. – 2010. – № 1. – С. 103–113.*